

2013-03-26

Energimarknadsinspektionen

Marielle Liikanen

Förslag från Oberoende Elhandlares expertgrupp för införandet av Supplier Centric Model (SCM) och combined billing i Sverige.

Oberoende Elhandlare (OE) deltar i Energimarknadsinspektionens (Ei) referensgrupp ”Genomförande av en nordisk slutkundsmarknad”. Arbetet syftar till att införa en supplier centric-modell (SCM) med samfakturering i Sverige till 2015 enligt den överenskommelse som gjorts i NordREG. OE stödjer helt och fullt EI:s mål att genomföra förändringarna till 2015 och har därför i en speciellt sammansatt expertgrupp arbetat fram lösningar för de som OE uppfattar som strategiskt avgörande frågor.

Expertgruppen har bestått av Bo Lindörn, Claes Nilsson och Johan Öhnell från OE, samt Carl-Johan Appé, Enkla Elbolaget och Göran Qvist, Telge Energi.

Inledningsvis vill Oberoende Elhandlare understryka att även om genomförandet av den gemensamma nordiska elmarknaden inte kommer att följa samma tidtabell så är det nödvändigt att den modell som man väljer i Sverige 2015 också i allt väsentligt kommer att vara den modell som också kommer att införas i de andra nordiska länderna även om detta görs senare.

Expertgruppen har i sitt arbete fokuserat på följande frågeställningar:

1. Informationsutbytet mellan elnät och elhandlare för att möjliggöra samfakturering av elhandlaren

Vi förordar att man väljer en lösning, där nätbolagen ses som underleverantörer till elhandelsbolagen. Det innebär att elnäten sänder en faktura till respektive elhandlare och att ett faktureringsunderlag per anläggning överförs via EDIEL till elhandlaren för att möjliggöra att elhandlaren samfakturerar kunden.

Struktur på nättariffer och innehåll i faktureringsunderlag

De uppgifter som nätbolagen skall lämna till elhandelsbolagen som underlag för en gemensam faktura består av en fast del och en kWh del per anläggning. Nuläget i Sverige är att

det är väldigt många olika typer av nättariffer och att behovet av olika typer av effekttariffer kommer att öka i framtiden. Vi menar därför att det viktigt att man väljer en flexibel lösning som medför så små förändringar som möjligt i förhållande till nuvarande ordning och som tål framtida förändringar utan att hela systemet måste ersättas med ett nytt. Av detta skäl föreslår vi att man väljer en hög upplösning på informationen, dvs att nättariffens rörliga del utformas som timpriser.

Det innebär att nättariffer som bara har ett kWh pris har samma nätpris för alla kWh, medan elnät som har olika typer av effekttariffer gör timpriser som speglar effektkostnaden. På det sättet får vi ett framtidsäkert system för informationsutbytet samtidigt som det ger nätföretagen full frihet att utforma de effektpriker de önskar. Genom att sätta en standard att det är timpriser så undviker man att få ett mycket stort antal effekttariffer som blir omöjliga för elhandlare att hantera effektivt i sina faktureringsystem. Och det gör det betydligt enklare för kunderna att alla nättariffer är uppbyggda på samma sätt. Det underlättar kundens arbete med smarta hem produkter för att styra sin elförbrukning.

Då kunder under 63 amp idag har månadsmätning så innebär det att nättariffen endast har ett kWh pris, medan när kunden eller regelverket kräver timvis mätning så kan nätbolagen utforma differentierade nätpriser. Den timserie som överförs till elhandlaren används både för fakturering av timpriserna från Nordpool och för elnätsavgiften.

Elnätet får en skyldighet att publicera sina nättariffer (och timpriser) hos tex SvK eller på elpriskollen, så att elhandlarna kan hämta hem dom för sin fakturering. Elhandlarna behöver även hämta hem dessa timpriser för att göra prognoser för kundernas årskostnader och för att ha som input till de kunder som vill ha smarta hem applikationer.

Informationsutbytet, huvudman och regelverk

Rent tekniskt menar vi att som ett första steg utvecklar Ediel- trafiken. Här finns en befintlig fungerande struktur som går att kompletta med nya fält eller meddelande för att hantera informationsutbytet rörande faktureringsunderlaget.

Det är nödvändigt att det finns en huvudman för processerna och regelverket. Oberoende Elhandlare menar att denna huvudman skall vara Ei. Att Ei är huvudman ser vi som naturligt och nödvändigt när vi skall ha gemensamma nordiska regler. Vi menar också att det är naturligt att Ei utöver att utfärda föreskrifter även ansvarar för allmänna råd och anvisningar för tillämpningen av regelverket.

Dagens arbete med en interaktiv process inom ramen för Elmarknadshandboken har spelat ut sin roll. För att kunna harmonisera och uppnå enhetliga processer i Norden måste regelverket

bestå av allmänna råd och anvisningar med Ei som huvudman. Antalet aktörer i Norden som på frivillig basis skulle samordna sig gör det omöjligt att fortsätta med en nordisk elmarknadshandbok. OE ser inga problem med aktörernas insyn i utformandet av processerna då Ei har ett väl fungerande arbetssätt med referensgrupper etc med aktörerna. Det är även en fördel att Ei är huvudman eftersom man är ansvarig för harmoniserings arbetet inom NordREG. OE bistår dock gärna med kompetens angående utformandet av processerna.

2. Hur hanterar man kunder som flyttar och när de anmäler sin flytt till elhandlaren och inte bedöms som kreditvärdiga?

Införandet av SCM innebär att det inte längre kommer att finnas ett behov av en anvisningsleverantör. Kunder som flyttar kommer behöva teckna ett elavtal för att få el och de kommer vända sig till valfri elhandlare. Det innebär att tillsvidarepriserna successivt kommer att försvinna då kunder som flyttar inte längre hamnar tillbaka på tillsvidarepriser.

Nya avtalsformer som ”kontantkortel” kommer utvecklas när vi inför timvismätning, Det blir ett stort segment med låg risk för elhandlarna vilket gör att det bör finnas flera aktörer för kunderna att välja på. Det gör att flertalet kunder med betalningsanmärkningar också kommer kunna hitta ett fördelaktigt elavtal istället för att som idag hänvisas till dyra tillsvidareavtal.

Garantileverantör

OE identifierar dock ett behov av en garantileverantör för det fall en kund blir avstängd av elhandlaren. Vi förordar därför att Svenska Kraftnät får i uppdrag att göra en central upphandling av en garantileverantör, på samma sätt som de idag upphandlar effektreserven. En garantileverantör behövs även i det fall en elhandlare kommer på obestånd och kundernas elleverans från elleverantören stoppas. Kunderna kan då överföras till garantileverantören.

Garantileverantören kan även användas för att hänvisa kunder till som har betalningsanmärkningar. OE:s bedömning är dock att det inte krävs för att detta kundsegment är stort och att det därmed blir intressant för elhandlare som tex utvecklar kontantkortsavtal.

3. Betalningar och kreditrisker mellan elnät och elhandlare

OE har arbetat med frågan om att hantera den förändrade kreditrisk för elnäten som uppstår när man inför SCM. OE:s bedömning är att risken för elnäten är mycket liten. Det finns redan idag incitament för oseriösa elhandlare genom ansvaret för att ta in energiskatten. Det avser betydligt större belopp, men vi har under de 15 år som gått sedan avregleringen, inte sett några fall där elhandlare satt det i system att skjuta på inbetalningarna av energiskatten. Det är

därför inte motiverat med någon komplicerad lösning som fördyrar elen för kunderna eller skapar nya konkurrenshinder för elhandlare.

För att hantera frågan föreslår vi därför en lösning som tydliggör risken att en ”oseriös” elhandlare kan förlora alla sina kunder. Det görs genom att införandet av elhandlarlicens och att Ei har en möjlighet att stänga av elhandlare som inte följer Ei:s regelverk, exempelvis avseende betalningar av elnätsavgifterna. Det blir ett incitament för elhandlarna och deras styrelser att försäkra sig om att bolagen har tillräcklig likviditet att hantera betalningarna till elnäten enligt regelverket.

Elhandlarlicens

OE föreslår därför att det införs en elhandlarlicens för att ge Ei en möjlighet att stänga av elhandlare som inte följer regelverket. En elhandlarlicens är även bra för att få en trygg och säker elmarknad med de nya krav på processer som det ökade informationsutbytet kräver och för att kunna ta bort systemet med anvisningsleverantörer. I en elhandlarlicens ingår:

- Krav på att EDIEL används för informationsutbytet
- Avstängning av elhandlare vid underlåtenhet att betala nätavgifterna
- Att överlåta sina kunder till garantileverantören i det fall man förlorar sin elhandlarlicens

4. Krav på samfakturan - vilken information ska vara med och vilken ska publiceras på mina sidor

Vår utgångspunkt är att elhandlaren ska få all info från nätägaren för att kunna göra olika fakturor till olika kunder. Elfakturan är avgörande i kundrelationen och fakturan är enligt alla kundundersökningar svår att förstå. Det är därför av största vikt för att öka andelen aktiva kunder att elfakturan kan anpassas till olika kundgruppers behov. Det är även viktigt för att skapa intresse och incitament hos kunderna för att satsa på smarta hem lösningar att elfakturan kan utformas på en mängd olika sätt. Elfakturan måste på ett enkelt sätt kunna spegla det elavtal som kunden har tecknat.

Elprisjämförelser som är viktiga för kunderna när de ska välja elbolag kommer precis som idag att hjälpa kunderna med att utvärdera det konkurrensutsatta elpriset. Elprissajterna idag har fungerande affärsmodeller som gör att de kommer anpassa sig och elpriskollen som Ei har full kontroll över kommer också kunna fortsätta bistå kunderna.

Krav på info nätavgifterna

OE föreslår därför att regelverket endast ska omfatta ett krav på att publicera kundens nätavgift på mina sidor eller på annat sätt göra den tillgänglig utan kostnad på kundens uppmaning.

5. Övriga viktiga frågor

Betalningstiden för elnätsavgifterna

Gaia har i sin utredning kartlagt hur fakturaprocessen går till och vilken tid den tar. De har kommit fram till att dag 26 i månaden skapar balans om man förutsätter att alla kunder betalar sin faktura på förfallodagen. Det förutsätter att vi i Sverige ändrar de allmänna leveransvillkoren från 20 dgr till 14 dgr. OE anser att den förändringen är enkel att göra och att den väl stämmer överens med kundernas intresse att ha sin förfallodag i slutet av månaden.

Alla fakturor betalas dock inte på förfallodagen och en liten del betalas aldrig utan blir kundförluster för elhandelsbolagen. Idag utgörs kundförlusterna av el och energiskatt och kommer efter införandet av SCM även att omfatta elnätsavgifter. Antalet kWh som blir kundförluster uppgår enligt OE:s expertgrupps beräkningar till 0,3%. OE:s förslag är att elnäten får betalt för 100 % av sina elnätsavgifter, dvs utan avdrag för kundförluster, och att elhandlarna kompenseras med att betalningstiden förlängs i motsvarande mån. Kundförluster på 0,3% motsvarar vid en räntesats på 4% en förlängd betalningstid på 30 dgr. Det skulle göra att elnäten får betalt för 100 % för elnätsavgiften dag 56. Betalningstiden bör vara reglerad och ingå i de föreskrifter som utfärdas av Ei.

Alla kunder ska omfattas

OE anser att de största fördelarna för kunderna och aktörerna uppnås om alla kunder, privat personer som företag, omfattas SCM. Då skapas en process för fakturering vilket gör det effektivt för både elnät och elhandlare. Det är först när en aktör kan ta bort en process helt som vi når full effekt av effektiviseringen. Det blir enkelt att förstå för kunderna när alla omfattas.

Ersättning till elhandlare för övertagande av fakturering och kundtjänst

Med SCM så övertar elhandlarna de kostnader som elnäten har idag för fakturering och kundtjänst. Det innebär ökade kostnader för elhandlarna och initialt stora investeringar i IT system och nya processer. Expertgruppen har beräknat kostnaderna för fakturaproduktion, utskick, inbetalningsavgifter och reskontrahantering till 8-10 kr/faktura. Kostnaderna för kundtjänst beräknas till 5-7 kr/faktura.

Merkostnaden för elhandlarna att även fakturera elnätsavgifterna består främst av systemkostnader och det ökade informationsutbytet och beräknas till 5 kr/faktura. Kundtjänstkostnaden beräknas minska med hälften när den samordnas. Det gör att OE föreslår att en ersättning på 9 kr/faktura (5kr faktura och 4 kr för kundtjänst) reduceras från elnätsavgiften före betalning till elnäten. Det innebär att elnäten får sänkta kostnader 4-8 kr/faktura och elhandlarna får täckning för kostnadsökningarna. OE föreslår att ersättningen ska utgå under de fem första åren efter införandet av SCM, därefter ska elhandlarna ha genomfört tillräckliga effektiviseringar och skrivit av sina systeminvesteringar för SCM. Det innebär att endast ersättningen för kundtjänst finns kvar from år 6.

Fullmaktshantering

När det gäller leverantörsbytesprocessen är det nödvändigt att man via fullmakt eller elavtal kan få tillgång till de uppgifter som krävs för att kunden på ett enkelt och säkert skall kunna byta leverantör. Det uppgifter som behövs är kunduppgifter med årsförbrukning, nuvarande leverantör och hur länge nuvarande avtal gäller. OE föreslår att ett nytt EDIEL meddelande och regelverk tas fram för att ersätta dagens process som skapar mycket manuellt arbete hos alla aktörer och därigenom försvårar för kunderna att vara aktiva elkunder.

Avbrottsersättningar

OE anser att det är viktigt att dessa hanteras av elhandlarna. Leveranskvaliteten är en viktig fråga för kunderna och både frågor och ersättningar vid avbrott bör hanteras av elhandlarna. Vi föreslår dock att detta görs i steg 2 för att skapa fokus på att införa SCM till 2015.

Sammanfattning

OE menar att med den utformning som vi föreslagit så kommer SCM och en faktura medföra en lösning som väl uppfyller NordREG:s sex krav på en nordisk slutkundsmarknad:

- Kundvänlig och förenklar för kunderna – kundanpassade fakturor
- Väl fungerande marknader – tydligt regelverk och elhandlarlicens

- Ökad konkurrens – fler aktiva kunder
- Ökad effektivitet – minimerar förändringar och skapar flexibilitet
- Överensstämmer med EU krav – inga särlösningar föreslås
- Neutralitet för elnäten – uppnås genom tydligt regelverk

OE vill med ovanstående förslag underlätta övergången till SCM och hoppas på ett fortsatt kreativt och framåtsyftande arbete i referensgruppen.

Johan Öhnell

Bo Lindörn